

ТРУД И СОЦИАЛНИ ГРИЖИ

Позиции на „Демократична България“

ВИЗИЯ:

Най-сериозните предизвикателства, които ни предстоят в идните години са свързани изцяло и пряко със социалните политики, които ще развием. Демографска криза, липса на работна ръка, масово отпадане на младежи от образователна система и трудовия пазар, тежкият живот на работещите родители са проблемите, които ще бъдат водещи за всички останали сектори в държавата. Без да ги решим, не е възможно да постигнем икономически растеж.

Ние поставяме подкрепата на семейството и родителството в центъра на социалната политика на държавата. Единствено подкрепени и овластени родители могат да осигурят оптималното развитие на децата.

Демографският срив, който изживява страната ни, води до задълбочаващ се недостиг на работна ръка и в близка перспектива сериозни дисбаланси на трудовия пазар. Необходими са мерки за стимулиране на раждаемостта, политики насочени към младежите, които не учат, не работят и не са в процес на квалификация, както и за младежите напускащи системата за социална грижа. Това, заедно с мерките в областта на грижата за възрастните хора, които ще им осигурят активен и достоен живот и подобрената адаптация на хората с увреждания на пазара на труда са само част от решенията на този хоризонтален проблем. Ресурси за справяне с демографската криза са също активна подкрепа за работещи родители и действителни имиграционни политики на основата на добрите практики в Европа.

Основни проблеми в сектора

Труд:

Пенсионна реформа и справедливо формиране на пенсиите – разликата между минимална и средна пенсия е малка. Това не стимулира хората да

се осигуряват на реалния си доход.

Задълбочаващ се проблем с липсата на работна ръка във всички сфери.

Нефункционираща система за преквалификация на безработни и хора от уязвимите групи, която не успява да удовлетвори нито нуждите на работодателите, нито на тези, които са лишени от доходи. Неизползване на работния ресурс на най-бедните граждани поради липса на инвестиции в профилирано образование и конкретни умения, свързани с нуждите на работодателите от региона.

Липса на подкрепа за работещите родители и младите семейства с деца, поради невъзможност да се комбинират работен процес и семейство.

Липса на законодателство, уреждащо гъвкавите форми на труд, в т.ч. полагане на труд през цифрови платформи, работа при различни работодатели, гъвкави и почасови форми на работа, в т.ч. като самонаето лице.

Социална политика

Липса на данни за броя на членовете на която и да е уязвима група, както и нуждите по региони, което обрича социалните политики на ниска ефективност, незадоволяване на нуждите на групите и пилеене на средства.

Висок процент на неефективни социални услуги поради невъзможност за практическо проследяване на резултатите от предоставянето и качествените изменения на живота на получателите. Социалните дейности в голяма степен се отчитат „на хартия“.

Огромна и тежка документооборот, който затруднява изключително много хората с увреждания, лицата, които се грижат за тях, хората от уязвимите групи, доставчиците на социални услуги и се отразява в огромно количество администрация зад бюро.

„Невидими“ социални работници – Социалните работници нямат никаква подкрепа от държавата, няма изискване за тяхната квалификация, няма стандарти за квалификация, заплащането е изключително ниско и социалните работници, които работят „на терен“ са процентно много по-

малко от тези зад бюро, получават много ниско възнаграждение, работят с много повече случаи, отколкото имат капацитет качествено да покрият и често са абсолютно демотивирани като единствените служители „на първа линия“, за които никога не се говори.

Детската бедност и липсата на конкретни целенасочени мерки преодоляване на социалното изключване и повишаване на качеството живот на децата в здравеопазването, образованието, социалните услуги защитата на децата от насилие и закрила. В нарушение на собственото законодателство страната няма действащи стратегически документи семейството, детето и ранното детско развитие.

Отсъствие на яснота, към какво се стреми социалната система – липсва дефиниция на понятието „човешко благосъстояние“, което да отразява измеримо, желано ниво на качество на живот, материално и социално състояние на дете, възрастен, човек с увреждане или стар човек.

Изоляция на хората с увреждания от общността и пазара на труда, продължаващо финансиране на институционален тип грижа, само на хартия, определена като „социални услуги в общността“.

Голям процент „работещи бедни“, което води до демотивация за полагане на труд, трудова миграция

Липса на адекватна дефиниция на „енергийна бедност“, изключително важна в контекста на енергийната криза, но и на непосредствените политики на ЕС за поетапно изключване (phase-out) на твърдото гориво като средство за отопление и на нискоефективни и замърсяващи транспортни средства, а в средносрочен план – phase-out на изкопаемите горива.

Д. Домашно насилие – частта, в която социалната политика отговаря, са социалните услуги, които се предоставят на жените жертви на домашно насилие, които имат нужда както от спешно подобрене, така и от целево, конкретно финансиране.

Средносрочни политики (в болд – задължителни)

Труд

1. Въвеждане на гъвкави политики с цел либерализиране на пазара на труда (създаване на гъвкави форми на заетост, регламентиране на дистанционните форми труд и др.).
2. Здравно-осигурителните права на всеки гражданин да зависят от реалния му принос към здравно-осигурителната система.
3. Лесно валидиране на професионалните умения и опит, придобити в чужбина.

Социални политики

1. Дефиниране на понятието *благосъстояние*, така че то да отразява измеримо, желано ниво на качество на живот, материално и социално състояние на дете, възрастен, човек с увреждане или стар човек и организация на социална система (услуги, осигуряване, социални фондове).
2. Дефиниране в измерими обективни показатели на понятията „крайна бедност“, „детска бедност“, „енергийна бедност“, „работещи бедни“ и въвеждане чрез механизмите на МРЗ , минимална пенсия и на социалната политика на мерки за преодоляване на всички форми на крайна бедност.
3. Регулиране на професиите в социалната сфера и обвързване на социалната система с измерими показатели за ефективност, чрез които да се преосмисли финансирането ѝ така че да се елиминира праросването на обществен ресурс – бил той човешки капитал или финансов. Социалната система трябва да разходва ресурс, съотносим към резултатите, които постига. Регулиране на професиите в социалната сфера (напр. социален работник, клиничен социален работник, психолог, психотерапевт и логопед
4. Реформа в институциите и агенциите в социалната система Реформа на ДАЗД, натоварване на агенцията с нови функции, вкл. контрол и санкции. Да се изпълни закона за хората с увреждания, относно агенцията за хората с увреждания

5. **Подобряване на политиките за подпомагане на младите хора напускащи системата за грижа с оглед адаптирането им към самостоятелен живот**
5. **Социално включване и задълбочена и комплексна индивидуална оценка на потребностите на човека с увреждане. Тази подкрепа трябва да включва достъпно жилище, адекватни технически помощни средства и достатъчен обем лична помощ.**
6. **Създаване на индивидуална електронна карта за социални услуги и подкрепа**
7. **Отваряне на възможността етническите българи от Молдова, Украйна, Сърбия, Северна Македония и Албания да се реализират на българския трудов пазар.**

Спешни мерки (в **болд** – задължителни)

Труд

1. **Нов Кодекс на труда или съществени промени в сегашния, с цел отразяване на съвременните тенденции и нови положения в трудовия процес, които отговарят на съвременните реалности за гъвкаво работно време, стимулиране на майките да се връщат на работа по-рано и предоставяне на облекчения за работодателите.**
2. **Промени в системата на осигуряване, които да съответстват на новите реалности и да зависят от осигурителните вноски**
3. **Дългосрочни програми за финансово и институционално стимулиране на майките да се върнат на работа, които не са на проектен принцип – комбинирани финансови стимули/ваучери/битови улеснения/детски заведения с високо качество на услугата**
4. **Детските градини, яслите и алтернативните форми за детски грижи и детско образование да се превърнат в национален приоритет като основен инструмент за борба с демографската криза и липсата на работна ръка.**
5. **Пенсионна реформа, която да стимулира хората да се осигуряват на реалните си доходи.**
6. **Работеща система за преквалификация с участието на**

работодателите, в които те обучават и квалифицират безработни с държавни средства.

7. Създаване чрез нов закон на „Карта Българин“, която ще позволи на етническите ни сънародници от чужбина да учат и работят в България.
8. Създаване на Национална система за професионално ориентиране.
9. Насърчаване на работодателите да наемат хора с увреждания, чрез покриване на част от осигуровките.

Социална политика:

Създаване на бази данни с броя на хората от уязвимите групи и въз основа на данните, създаване на пътна карта на нуждите им, съобразяване на социалните услуги с тези нужди.

Въвеждане на Международната класификация за функционирането на човека, уврежданията и здравето, позната още като ICF, вместо ТЕЛК.

Адекватни социални услуги и образование, които да превърнат хората с увреждания в активни граждани, данъкоплатци, родители и част обществото, когато това е във възможностите им.

Развитие на политики, програми, закони и разпоредби, които да подкрепят семействата при отглеждането на деца.

Въвеждане на дългосрочната грижа като самостоятелен осигурителен риск

Активна политика в Съвета на ЕС в преговорите за окончателно приемане на Директивата за адекватни минимални заплати в ЕС. Акцент върху последващото изработване и прилагане на измерими критерии за определяне на МРЗ в България, които да заменят определянето на МРЗ с политическо решение. Засилване, съобразно препоръките на директивата, на социалния диалог и колективното договаряне като основа за определяне на МРЗ по сектори и региони.

7. Активна политика в Съвета на ЕС по проекторегламента за Социален Климатичен Фонд с акцент върху преодоляване на енергийната бедност

чрез социални инвестиции, а не преки социални разходи.